

Abordarea transdisciplinară în procesul de predare –învățare

Atelier de lucru în cadrul
Consiliului Metodic –octombrie
2021

Moderator :Ceban Viorica

Termeni, definiții, explicații

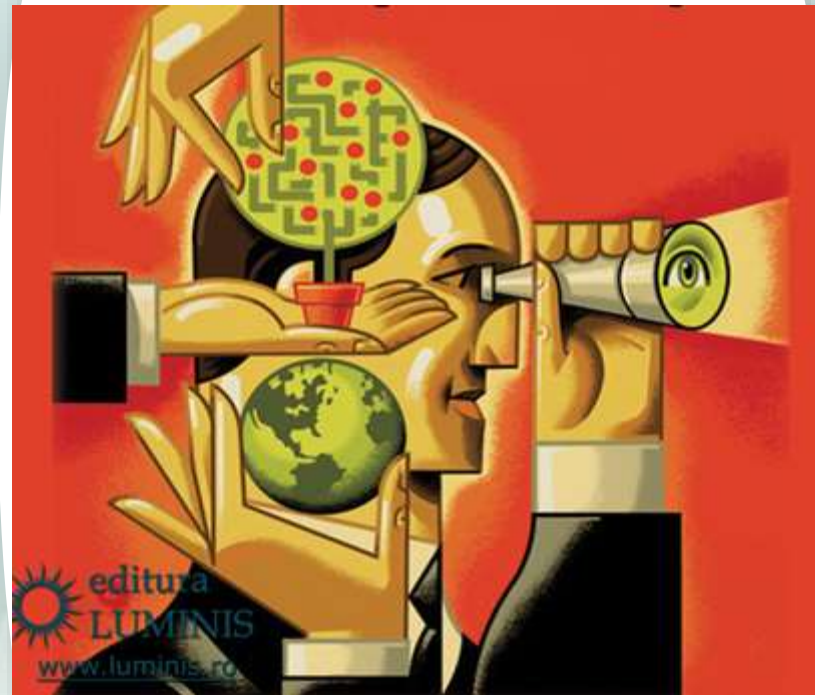

Interdisciplinaritatea se referă la transferul metodelor dintr-o disciplină în alta (B. Nicolescu, 1999).

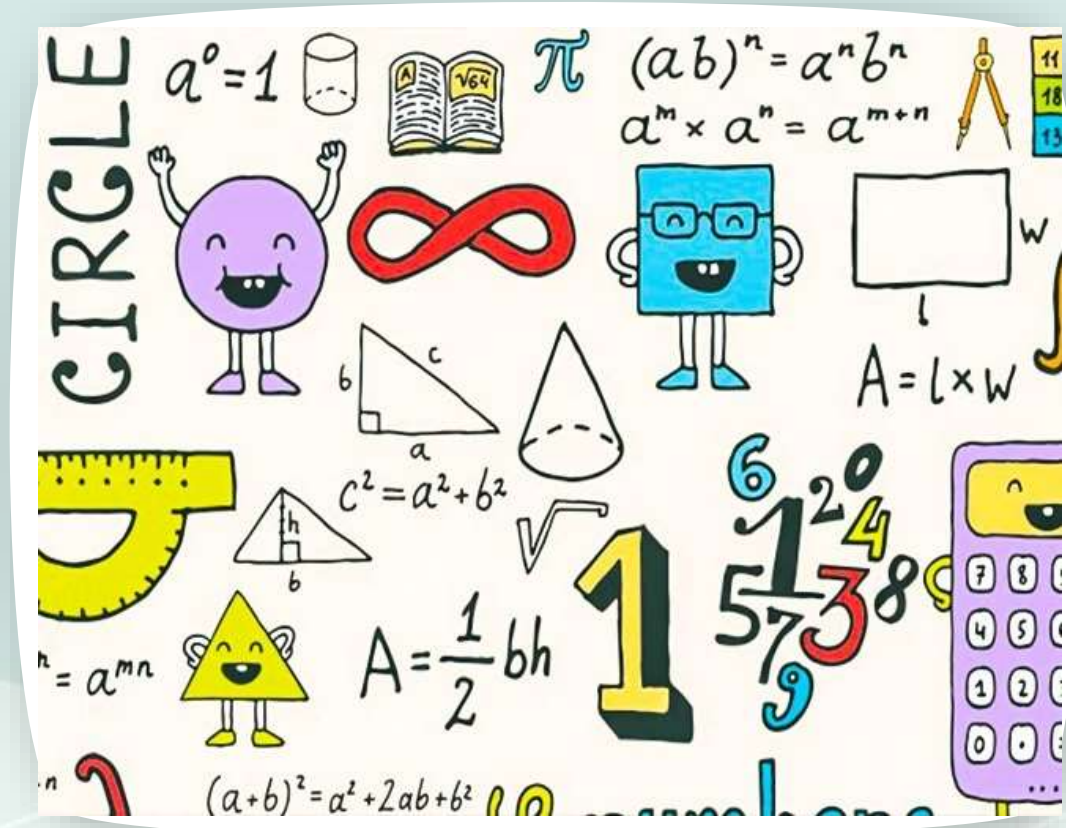
În studierea realității se trec limitele disciplinei, dar finalitatea rămâne, ca la pluridisciplinaritate, înscrisă în cercetarea interdisciplinară.

Este dificil să le propunem elevilor sarcini de lucru dintr-o viziune interdisciplinară, însă profesorul poate aborda anumite conținuturi din această perspectivă.

Transdisciplinaritatea reprezintă gradul cel mai înalt de integrare, mergând adesea până la fuziune. Fuziunea este faza cea mai complexă și mai profundă a integrării

Inter- și transdisciplinaritatea pot fi realizate cu succes în cadrul tuturor orelor de biologie (biologia cu chimia, fizica, matematica, limba română, etc.) atât în ciclul gimnazial cât și liceal.

Un rol deosebit revine activităților extracurriculare, în cadrul cărora de cele mai dese ori se examinează probleme cu caracter inter- și transdisciplinar, care au o influență deosebită asupra dezvoltării multilaterale a elevilor.

O temă de mare actualitate este cea referitoare la energie și poate fi abordată la toate ciclurile de învățământ (evident, cu selectarea conținuturilor și adaptarea strategiilor didactice la vârsta elevilor).

Energia se poate aborda dintr-o perspectivă globală: nevoile energetice tot mai mari ale omenirii și distribuția inegală pe glob a rezervelor naturale de combustibili fosili (petrol, cărbune, gaze naturale), sursă majoră de conflicte globale și regionale.

Elevii au în curriculumul național teme (obligatorii sau extinderi) despre forme de energie (mecanică, termică, chimică, nucleară etc), transformarea ei, poluare, consecințe ale activității umane asupra mediului înconjurător la științe, fizică, chimie și biologie

- Există discipline reale care nu pot fi studiate temeinic decât transdisciplinar, de exemplu astronomia, care utilizează cunoștințe temeinice de matematică, fizică, chimie și geografie

- Matematica, ca disciplina de bază din aria curriculară „Matematică și Științe“, devansează teoretic toate disciplinele.
- Mihai Eminescu, mare poet, filozof, gânditor, afirma că „matematica este limbajul universal, limbaj de formule, adică de fracțiuni ale celor trei: spațiu, timp și mișcare“.

Lecție de istorie, clasa a VI-a

Subiectul: Organizarea internă a țărilor române

- Lecția este organizată de către profesorul de istorie, cu sugestii suplimentare oferite de profesorul de limba și literatura română. Acesta din urmă poate interveni cu aspecte pe care să le scoată în evidență în timpul lucrului cu elevii. De exemplu, elevii să utilizeze anumite părți de vorbire sau figuri de stil; se pot evalua și abilitățile de prezentare.
- Ora de istorie poate fi realizată de către două cadre didactice concomitent: – profesorul de istorie va urmări ca elevii să respecte cerințele prevăzute de curriculumul disciplinei, precum: utilizarea limbajului de specialitate; orientarea în timp și spațiu; respectarea relației de cauzalitate

Al doilea profesor

Profesorul de limba și literatura română va monitoriza aspectele desemnate pentru evaluare după profilul său: prezența anumitor părți de vorbire și figuri de stil, ortografia, caligrafia, punctuația. Dacă elevii prezintă un dialog, atunci se va urmări calitatea lecturii, dicția, competențele de comunicare orală.

Logofăt – mare dregător, șeful divanului domnesc. Vornic – supraveghetorul curții domnești (administrator). Hatman – boier însărcinat cu comanda oștirilor (călărimea/pedestrimea). Într-un limbaj actual, putem înlocui călărimea prin cavalerie, iar pedestrima prin infanterie.

Postelnic – administrator peste slugi; avea sarcina de a se ocupa de dormitorul domnului. Ulterior, în atribuțiile acestuia intra și corespondența domnului. Spătar – purtătorul sabiei și al buzduganului domnitorului la ceremonii (în alte contexte, spătarul purta sabia și buzduganul domnului atunci când acesta se afla la slujba religioasă sau când stătea la masă). Paharnic – avea grijă de băutura domnului; mai îndeplinea și funcția de degustător al băuturii (cu scopul de a se preveni eventualele tentative de otrăvire). Stolnic – șeful bucătarilor, pescarilor și grădinarilor. Vistier – avea în grijă tezaurul țării, se ocupa de repartizarea și încasarea dărilor. Comis – funcționar comercial (ocupația de bază consta în obținerea comenzilor de mărfuri). Medelnicer – turna apă domnului ca să se spele pe mâini, punea sarea pe masă și servea bucatele. Culcer – aproviziona curtea domnească cu mărfuri și păstra cheile cămărilor cu produse. Jitnicer – colecta grâul și cerealele. Pitar – asigura aprovizionarea curții domnești cu pâine și făină, avea grijă ca în fiecare zi să se coacă pâine pentru masa domnitorului. Armaș – asigura paza temnițelor; organiza aplicarea pedepselor corporale și executarea pedepselor capitale. Ușier – supraveghetor al intrărilor în palat. Cămăraș – a) dinăuntru – avea în gestiunea sa hainele și pietrele scumpe, podoabele, giuvaierile domnitorului; b) de dulceturi – se îngrijea de dulciurile servite la curte; c) de rafturi – răspundea de șei, frâie și harnașamentul cailor; d) de catastife – deținea registrele în care se înscriseră cheltuielile; e) de lumini – se ocupa de aprovizionarea cu ceară și săpun. Pivnicer – administratorul pivnițelor. Dragoman – traducător al depeșelor străine

Alcătuiți un enunț cu caracter istoric în care termenul vornic să aibă funcția de subiect.

- **Istoria românilor și universală**
- 1. Enunțul are caracter istoric.
- 2. Este prezentă logica enunțului (adică vornicul nu îndeplinește funcția de pitar)

- **Limba și literatura română**
- 1. Enunțul începe cu majusculă.
- 2. Termenul vornic are funcția de subiect

2. Descrieți vestimentația logofătului, utilizând limbajul istoric (elevilor li se poate prezenta un desen, tablou etc.). Profesorul le va explica elevilor că ei urmează să țină cont de un oarecare principiu al descrierii vestimentației.

Istoria românilor și universală

1. Prezența termenilor: toiag, lanț de aur, caftan etc

- **Limba română**

- 1. Sunt prezente punctele care indică enumerarea.
- 2. Descrierea este făcută după principiul „de sus în jos” sau „de jos în sus” (elementele de vestimentație vin într-o anumită ordine).

3. Alcătuiți un dialog dintre un pivnicer și un paharnic (2-3 enunțuri), indicând spațiul unde se desfășoară acțiunea.

- **Istoria românilor și universală**

- 1 Este clar indicat spațiul acțiunii.
- 2. Elevul cunoaște obligațiile ce le revin reprezentanților celor două funcții de la curte.

- **Limba română**

- 1. Prezența liniilor de dialog.
- 2. Prezența altor semne de punctuație, după caz (virgula, semnul întrebării/exclamației, punctul etc)

Activitate practică în perechi

- I pereche limba română+Științe ,cl a V-a
- II pereche limba rusă+ istoria
- III pereche matematica+ fizica+ geografia
- IV pereche
- Educația muzicală, plastică + matematica + limba română (clasele primare_
- V Limba franceză +Istoria
- VI Educație pentru societate + Dezvoltare personală+educație tehnologică

Activitate de grup

- Identificați un subiect care ar include activități transdisciplinare abordând subiecte din cadrul diferitor discipline
- Formulați câte o sarcină din cadrul disciplinei care o predați la subiectul ales.

